

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Pb. 8030 Dep.

0030 OSLO

MELDING OM POLITISK VEDTAK - FORMÅL FOR FRAMTIDA - HØRING

Komite for liv og lære har i møte 31.10.2007, sak 52/07, fattet følgende vedtak:

Melhus kommune støtter utvalgets forslag til nye formålsparagrafer i skole og barnehage.

Med hilsen

Tove Ryen
kons.

Vedlegg:
Samlet saksframstilling

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

FORMÅL FOR FRAMTIDA - HØRING

PS sak: Utvalg
52/07 Komite for liv og lære

Møtedato
31.10.2007

Arkivsak: 07/2745

Saksbehandler: Egil Johannes Hauge

Rådmannens forslag til vedtak:

Behandling i Komite for liv og lære den 31.10.2007 sak 52/07

Omforent forslag:

Melhus kommune støtter utvalgets forslag til nye formålsparagrafer i skole og barnehage.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Melhus kommune støtter utvalgets forslag til nye formålsparagrafer i skole og barnehage.

Vedlegg:

NOU 2007:6 (Del I)
Høringsbrev

Andre dokumenter i saken som ikke er vedlagt:

NOU 2007:6 (Del II, vedlegg)

Saksutredning:

Saksopplysninger:

Utvalg for gjennomføring av formålet med opplæringen og formålet for barnehagen ble oppnevnt i Kongelig resolusjon 2. juni 2006. Det presenterte sin utredning, NOU 2007:6 *Formål for framtida*, 8. juni 2007. I utredningen fremmes det forslag om endret formål for barnehagen og endring av formålet med opplæringen. Utvalget har kommet fram til konsensus om forslag til nye formål.

Departementet gjennomfører en bred høringsprosess rundt formålene for barnehagen og opplæringen. Høringsfrist er satt til 1. november 2007.

Noen sentrale momenter i utredningen

UTVIKLINGEN I SAMFUNNET

Det har skjedd gjennomgripende endringer i det norske samfunnet siden begynnelsen av 1970-årene. Demografiske endringer har ført til større religiøs, kulturelt og etnisk mangfold. Samfunnet påvirkes av økt globalisering på mange områder, og en informasjons- og kommunikasjonsteknologi i rivende utvikling påvirker hverdags- og arbeidsliv stadig mer.

UTVIKLINGEN I BARNEHAGEN

Fra opprinnelig å være et tilbud til de få, er barnehagen nå i ferd med å bli et tilbud til alle barn i alderen ett til fem år. Barnehagen ble opprinnelig begrunnet ut fra et behov for å forebygge sosiale problemer og for å få kvinnelig arbeidskraft i yrkeslivet. Barnehagene ble knyttet til familie- og sosialpolitikk, og i mindre grad sett i sammenheng med skolen. Barnehagens rolle som pedagogisk tilbud er gradvis blitt styrket og sammenhengen med skolen er blitt tydeligere. Den økte kunnskapen om barnehagens betydning for barns utvikling og den økte vektleggingen på barnehagen som et pedagogisk tilbud, bør etter utvalgets mening gjenspeiles i formålet for barnehagen i større grad enn i dag.

UTVIKLINGEN I UTDANNINGSSYSTEMET

Utviklingen i grunnsopplæringen fra 1945 til i dag viser et utdanningssystem der grunnskole og videregående skole er blitt stadig tettere sammenvevd. Grunnskole og videregående skole er hjemlet i felles lov og samordnet gjennom forskrifter for innhold og struktur. Formålsbestemmelsene for grunnskolen og videregående opplæring er samlet i en lovparagraf, men bestemmelsene er på flere områder ulike for de to nivåene. Utvalget er av den oppfatning at et nytt formål for opplæringen bør ha felles formuleringer for hele opplæringsløpet.

Siden 1945 er også båndene mellom kirken og grunnskolen svekket gradvis. Grunnskolen har ikke lenger ansvar for dåpsopplæringen i kirkelig forstand, kirken har ikke tilsynsrett over grunnskolens virksomhet, og opplæringen i kristendom er supplert med kunnskap om andre religioner og livssyn. Denne utviklingen har likevel ikke ført til at formålets formulering om *kristen og moralsk oppseding* er endret.

OPPBYGGING AV FORMÅLSPARAGRAFENE

Formålsparagrafene skal være på et overordnet nivå og omfatte helheten i virksomhetene og bør omfatte tre perspektiver:

- samfunnsperspektiv
- individperspektiv
- institusjonsperspektiv

I formålets samfunnsperspektiv kan både samfunnets verdigrunnlag, tradisjon og framtidige utviklingstrekk uttrykkes som basis for virksomheten i barnehage, grunnskole og videregående skole. Formålenes individperspektiv kan uttrykke en ønsket retning for barn, elever, lærlinger og lærekanidaters utvikling som mennesker, samfunnsborgere og fagpersoner. Til sist skal formålene uttrykke hvordan institusjonene kan tilrettelegge for at både samfunns- og individperspektiv best mulig kan komme til uttrykk i virksomheten.

KRISTEN OG HUMANISTISK TRADISJON

Formuleringene i barnehageloven som sier at "-----barnehagen skal hjelpe til med å gi barna en oppdragelse i samsvar med kristne grunnverdier" og i opplæringsloven der det sies at "grunnskolen skal i samarbeid og forståing med heimen hjelpe til med å gi elevane ei kristen og moralsk oppseding" er endret til å beskrive grunnleggende verdier som respekt for menneskeverdet, åndsfrihet, nestekjærlighet, likeverd og solidaritet, slik disse kommer til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon. I Norge er disse grunnverdiene vokst fram i en kulturell kontekst preget av kristen og humanistisk tradisjon. Begrepsparet "kristen og humanistisk" benyttes for å understreke at dette er retninger som historisk både har utfyllt og korrigert hverandre.

MENNESKERETTIGHETENE

Norge er bundet av en rekke folkerettslige konvensjoner som skal sikre menneskerettighetene, og som forbyr diskriminering på grunnlag av etnisitet, religion, livssyn m.m. Grunnloven § 110 c pålegger staten å respektere og sikre menneskerettighetene. Det er en forutsetning for utvalget at formålet er utformet i tråd med menneskerettslige krav.

FORSLAGET

Barnehageloven § 1

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på respekt for menneskeverdet, på åndsfrihet, nestekjærlighet, likeverd og solidaritet, slik disse grunnleggende verdiene kommer til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon, i ulike og livssyn, og slik de er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på naturen og hverandre. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Opplæringsloven § 1-2

Opplæringa i skole og lærebedrift skal opne dører mot verda og framtida og gi elevane historisk og kulturell innsikt. Ho skal byggje på respekt for menneskeverdet, på åndsfridom, nestekjærleik, likeverd og solidaritet, slik desse grunnleggjande verdiane kjem til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon, i ulike religionar og livssyn, og slik dei er forankra i menneskerettane. Opplæringa skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

Elevane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrang. Elevane skal lære å tenkje kritisk, handle etisk og ta økologisk ansvar. Dei skal ha medansvar og høve til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane med tillit og krav, og gi dei utfordringar som fremjar dannelse og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

Skolen skal samarbeide med heimen.

Vurdering:

Siden saken dreier seg om det framtidige formålet for barnehage og opplæring på et overordnet nivå, og dette har grad av politikk i seg, legges den fram uten innstilling.